

Özet

Diplomatik ve kültürel konularda sıklıkla atıfta bulunulan tarihi dayanışma modern Bangladeş-Türkiye ilişkilerinin temel taşıdır. Mustafa Kemal Atatürk'ün mirası Bangladeş'te büyük bir saygı görmektedir. Okul müfredatlarında, onun liderliğini ve vizyonunu onurlandıran şiirler ve denemeler mevcuttur. Atatürk'ün modern ve laik idealleri, Bangladeş'in gelişen yönetim ve toplumsal kalkınma konusundaki amaçlarında yer bulmaktadır.

Karşılıklı kültürel saygı, onlarca yıldır akademik, sanatsal ve dile yönelik iş birlikleriyle sürdürülmüştür. Kamu diplomasisi, her iki ulusun vatandaşları arasında duygusal bağları teşvik ederek kültürel alışverişi vurgular. Dijital platformlar, kültürel festivaller, eğitim iş birlikleri ve medya projeleri, yumuşak gücü yansıtmak için kritik araçlar olarak hizmet eder. Halktan halka bağlantılara odaklanarak, kamu diplomasisi ikili ilişkinin karşılıklı saygı ve anlayışa dayanmasını sağlar. Bu girişimler, gelecekteki zorlukları ele almak ve birbirine bağlı bir dünyada fırsatları değerlendirmek için güçlü bir temel oluşturur.

Dış Politikada Kamu Diplomasisi: Bangladeş Perspektifi

H.E. M. Amanul HAQ - Bangladeş Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi

Bangladeş ve Türkiye birbirlerini kardeş ülke olarak tanımlarlar. Bu bağlantının nedeni Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesine dayanır. O zamanlar Bangladeş yoktu; Hindistan alt kıtasının bir parçasıydı. Ancak günümüzde Bangladeş'in bulunduğu Bengal bölgesi bu süreçte önemli bir rol oynadı. Özellikle Bengalli Müslümanlar Türkiye'yi tüm kalpleriyle ruhen, fiziksel ve maddi olarak desteklediler. Bu, kamu diplomasisinin özüdür.

Modern diplomasi uygulamalarının Avrupa, özellikle de Fransa kaynaklı olduğu söylenir. Daha önceki zamanlarda, diplomasi esas olarak bir ülkenin elçilerinin veya temsilcilerinin resmi ilişkileri sürdürmek ve belirli konuları ele almak için başka bir ülkeye seyahat etmesiyle ilgiliydi. Genellikle hükümet düzeyindeki etkileşimler ve resmi değişimlerle sınırlıydı. Ancak zamanla diplomasi, uluslar arasında insanları birbirine bağlamaya odaklanan kamu diplomasisi gibi daha geniş bir uygulama yelpazesini içerecek şekilde gelişti.

Diplomasi, siyasetin çok eski bir uğraşısıdır. İkili diplomasi, iki ülke arasındaki ilişkiyi ifade ederken çok taraflı diplomasi, üç veya daha fazla ülkeyi veya uluslararası kuruluşu içermektedir. Kamu diplomasisi, adından da anlaşılacağı gibi, kamuoyuna odaklanmaktadır. İki ülke arasında resmi, protokole dayalı ilişkiler vardır, ancak kamu diplomasisi kapsamına giren gayri resmi, doğrudan insanlar arası temaslar da vardır.

6 Şubat 2023'te meydana gelen yıkıcı depremi bunun için iyi bir örnektir. Türkiye hükümeti, dünyadaki birçok ülkeyle birlikte, deprem sonrası durumla mücadele için yorulmadan çalıştı. Bangladeş Hükümeti, sınırlı kapasitesine rağmen, Türk kardeşlerimize yardım etmek için ellerinden gelen her türlü yardımı göndermekte bir an bile tereddüt etmedi. Hükümet düzeyinde, buna hükümetler arası (G2G) diplomasi denir ve bu genellikle resmi kanalları içermektedir. Buna kamu diplomasisi diyoruz. İnsanlar birbirlerini tanıdıklarında, birbirlerinden 5.400 kilometre uzakta olsalar bile, daha güçlüydüler. Birbirlerine karşı anlayışlı olurlar ve harekete geçerler.

21 Şubat Bangladeş için çok özel bir tarihtir ve Bangladeşliler Dil Şehitlerini anarlar. Dilleri kutlamak için seçilen gün önemlidir. Dillerini korumak için canlarını veren Bangladeşlilerin anısına düzenlenmektedir. Okuldan yetkili kişiler Büyükelçiliğe geldiğinde, Bangladeş'in son derece önemli hikayesini öğrencilere nasıl anlatabileceğimiz konusunu tartıştık. Bu günü sadece Bangladeş için değil, Uluslararası Anadil Günü olarak kutlamaya karar verdik. Tüm öğrenciler katıldı ve Bangladeş'te günü nasıl kutladığımızı anlattık. Bunun sonucunda da her yaş grubundan öğrenciler Bangladeş adını öğrendi. Kamu diplomasisi budur. Protokol veya formalitelerle uğraşmadan, Büyükelçilik, Bangladeş'in adını ve eşsiz tarihini Türkiye'deki ve başka ülkelerden gelme uluslararası bir grup genç insana başarıyla tanıtabildi.

Geleneksel diplomasi yürütme biçimi oldukça farklıydı. Bangladeş aslında 1990'larda geleneksel diplomatik uygulamalardan uzaklaştı. Benzersiz coğrafi konumu nedeniyle Bangladeş'in daha dinamik bir yaklaşıma ihtiyacı vardı. Bangladeş, konum olarak Asya'nın en büyük iki gücü arasında yer almaktadır: Hindistan ve Çin. Gücünü korumak ve gelişiminin devamını sağlamak adına, Bangladeş'in diplomasiyi akıllı ve dengeli bir şekilde kullanması gerekiyordu.

Bengalce'de, "Fiziksel gücünüz yoksa, zekanız keskin olmalıdır," diye bir deyiş vardır. Bu, bir diplomatın güçlü bir ülkeden gelmemesine rağmen insan ilişkilerini güçlendirerek, alışılmamışın dışındaki gereçler kullanırken kendi verimliliğini artırıp yine de başarılı olabileceği anlamına gelmektedir. Bu sebeple, başarılı Bangladeşli diplomatlar, diplomaside anlamlı bir etki yaratmak için keskin zekalı ve zeki olmalıdır. Bu sayede güncelliklerini

27 Aralık 2024

sürdürebilmektedirler. Büyük güçlerin şüphesini üzerlerine çekmeden, Türkiye gibi ülkelerle ilişkiler kurmak ve bu ilişkileri güçlendirmek konusunda diplomatlar hâlâ hayati bir rol üstlenmektedir; ki bu da şüphesiz ciddi bir beceri gerektirmektedir.

Türkiye, Bangladeş için her zaman "kardeş ülke" olarak görülmüştür. Ancak, ekonomik ilişkiler umulduğu gibi gelişmedi. Şimdi ise, ekonomi diplomasisi ön planda ve yatırım, iş ve ticaret ile bir şekil almaya başladı. Ancak gerçek zorluk, bu ilişkilerin beklenen sonuçları üretmemesidir. Bununla nasıl başa çıkılmalıdır? Çözüm, halklar arası ilişkiler kurmakta yatmaktadır. İnsanlar birbirlerini gerçekten sevmeye ve anlamaya başladığında, hükümet kararları üzerinde daha olumlu bir etki yaratır.

Türkiye'deki Bangladeşli büyükelçiler, üniversiteleri ziyaret ederek, ülkelere yönelik tartışmalara katılarak ve Türkiye ile Bangladeş halkları arasındaki özel ilişkiyi ele alarak aktif bir rol oynuyorlar. Bu da aşamalı bir şekilde bağların daha da güçlenmesine yol açtı. Bangladeş ile Türkiye arasındaki ilişkide en çok gelişen sektörlerin başında savunma sektörü gelir. Bangladeş, Türkiye gibi dost bir ülkeden savunma sanayi ürünleri satın alma kararı almıştır. Neden? Çünkü Türkiye gelişmiş, yerli teknoloji sağlamaktadır ve modası geçmiş ürün satılmadığının sağlamasını yapmaktadır. Türkiye sadece ürün tedarik etmemekte, aynı zamanda uzun vadeli sürdürülebilirlik için çok önemli olan teknolojiyi ve eğitimini de paylaşmaktadır. Diğer birçok ülke teknoloji transferine aynı şekilde öncelik vermemektedir. Türkiye, eğitim programları, danışmanlık ve teknoloji paylaşımı yoluyla ücretsiz savunma desteği sunarak son derece cömert davranmaktadır. Bundan dolayı, Türkiye'nin savunma sektörüne büyük önem vermekteyiz ve bu iş birliğinin bize çok büyük katkı sağladığını düşünmekteyiz.

Diğer yandan, eğitim açısından Bangladeş ile Türkiye üniversiteleri arasında Mutabakat Zaptı (MoU) imzalanmaktadır. Ankara Üniversitesi, Chittagong'daki özel bir üniversiteyle öğrenci ve öğretim görevlisi değişimini kolaylaştıran bir Mutabakat Zaptı'na (MoU) sahiptir. Ayrıca, Noakhali Bilim ve Teknoloji Enstitüsü'müz Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi ile bir Mutabakat Zaptı (MoU) imzalamıştır. Bu değişimler, eğitim ve kültürel bağlarımızı güçlendirmeye yardımcı olan düzenli bir sürecin parçasıdır. Her iki ülkeden öğrenciler birbirlerinin üniversitelerine gitmekte ve ayrıca öğretim görevlisi değişimleri yaşanmaktadır. Öğrenciler yurtdışında geçirdikleri süre boyunca yerel kültürü öğrenmekte, insanları tanımakta ve eğitim sistemini anlamaktadır. Bu süreç, karşılıklı saygı ve anlayış oluşturmak için çok önemlidir.

Kültür sektöründe, her zaman hükümetler arası düzeyde olmasa da çok sayıda etkileşim olmaktadır. Bunun harika bir örneği, Bangladeş'te Sultan Süleyman olarak da bilinen Muhteşem Yüzyıl adlı TV dizisidir. Dizi, Bengalce seslendirilmiştir ve son 10 yıldır ülkedeki en popüler TV dizisi olmuştur. Bu dizinin kamu diplomasisi üzerindeki etkisi dikkat çekicidir. Bunlar kültürel diplomasinin nasıl işlediğine dair somut örneklerdir. Sultan Süleyman'dan sonra, diğer Türk dizileri de Bangladeş'te popülerlik kazanarak kültürel bağlarımızı daha da güçlendirmiştir. Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu da dahil olmak üzere tarihiyle ve (Müslümanların) Avrupa topraklarına uzanması ile gurur duymaktadır. Bunu mirasımızın bir parçası olarak görmekteyiz. Türkiye'nin küresel bir güç olması Bangladeş'i mutlu etmektedir.

Sonuç

Türkiye ve Bangladeş coğrafi olarak uzak olsalar da güçlü bir manevi bağa sahiptirler. Bu iki ulus derin bir kardeşlik duygusuyla birleşmiştir. Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Bangladeş henüz bir ülke değildi; onun yerine Hindistan'ın alt kıtasında Bengal Müslümanları vardı. Bu Müslümanlar Türkiye'yi mücadelesi sırasında yürekten desteklediler. Mustafa Kemal Atatürk Bangladeş'te yakından tanınmaktadır ve bu tarihi bağ kamu diplomasisinin önemli bir yönünü temsil etmektedir.

Diplomasi geleneksel olarak bir ülkenin elçi olarak adlandırılan temsilcilerinin sorunları ele almak ve ilişkileri güçlendirmek için diğer uluslarla etkileşime girdiği süreci ifade etmektedir. Bugün, bu elçiler diplomat olarak bilinir ve öncelikli hedefleri genellikle çatışmaları önleyerek iyi ilişkiler geliştirmektir. Çağdaş zamanlarda diplomasi, uluslar arasındaki olumlu ilişkileri sürdürmeye yardımcı olacak şekilde gerçekleri ve fikirleri sunmayı içermektedir. Bu, uluslararası örgütler de dahil olmak üzere çeşitli aktörleri ve uygulamaları kapsamaktadır.

Kamu diplomasisi yalnızca resmi temasları içermez; aynı zamanda fikirleri yaymak, başkalarını etkilemek ve kültürler arası iletişimi kolaylaştırmak konularını da içermektedir. Geleneksel diplomasi yöntemleri dijital çağda evrimleşmiştir. Bilgi artık kolay erişilebilirdir ve iletişim çeşitli platformlar arasında gerçekleşir. Bu, geleneksel diplomasinin hala geçerli olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Etkili olabilmek için diplomasi yeni sürece uyum sağlamalıdır. Bu safhada kamu diplomasisinin rolü daha kritik hale gelmiştir: Ülkelerin daha dinamik, gerçek zamanlı ve insan merkezli diplomasiye katılmalarına olanak tanınmaktadır.

Bangladeş'in Hindistan ve Çin gibi iki dev ülke arasındaki

27 Aralık 2024

coğrafi konumu, ona küresel meselelerde benzersiz bir konum kazandırır. Bangladeş sınırlı kaynaklara sahip olsa da, desteği güvence altına almak için diplomasiyi etkili bir şekilde kullanmıştır. Bu kaynak kıtlığı, Bangladeş diplomatlarının ülkelerini dünya sahnesinde temsil etmek için özellikle keskin zekalı, yetenekli ve bilgili olmaları gerektiği anlamına gelir. Soğuk Savaş'tan sonra ekonomik diplomasi giderek daha önemli hale geldi. Bangladeş, diğer birçok ülke gibi, mali yardım kaynaklarını, genellikle yatırım ve ticaret yönünde, çeşitlendirmeye çalıştı. Türkiye, Bangladeş'e çeşitli formlarda destek veren ülkelerden biriydi. Siyasi gerginlikler ve dış güçlerin etkisi gibi zorluklara rağmen Türkiye ile Bangladeş arasındaki diplomatik ilişkiler gelişmeye devam etti.

Türkiye ile Bangladeş arasında güçlü hükümetler arası diplomatik ilişkiler bulunmaktadır. Örneğin, devlet başkanları birbirlerine selam gönderir, telefonda konuşur, önemli durumlarda birbirlerinin ülkelerini ziyaret eder ve ihtiyaç halinde ikili ve çok taraflı forumlarda üst düzey diplomatik iletişim içinde bulunup birbirlerinin yanında dururlar. Ancak hükümetler arası bu iletişim, kamu diplomasisi girişimleriyle güçlü bir şekilde desteklenmektedir.

Bangladeş çeşitli sektörlerde önemli ilerlemeler kaydetmiştir ve şu anda daha az gelişmiş bir ülkeden daha gelişmiş bir ülke statüsüne geçiş yapmaktadır. Geçici hükümet reformları uygulamaya odaklanmıştır ve ülkenin geleceği konusunda iyimserlik bulunmaktadır. Bangladeş Büyükelçisi, ülkenin geleceğinin parlak olduğuna ve Türkiye ile ilişkilerin gelişmeye devam edeceğine inanmaktadır. Türkiye küresel sahnede liderlik rolüne yükseldikçe, Bangladeş Türkiye ile olan bağlantısından gurur duyacaktır.

Yazar Hakkında

H.E. M. Amanul HAQ - *Bangladeş Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi*

Büyükelçi M. Amanul Haq, Bangladeş Kamu Hizmeti (BCS)-Dışişleri kadrosunda görev yapan bir diplomattır. Ocak 2020- Şubat 2023 yılları arasında Bakanlıkta Protokol Şefi olarak görev yapmıştır. 1999 yılında katıldığı Dışişleri Bakanlığında çeşitli yurt içi ve yurt dışı görevlerinde bulunmuştur. Diplomatik kariyerine New York'taki Bangladeş Başkonsolosluğu'nda Konsolos ve Misyon Başkan Yardımcısı olarak başlamıştır. Daha sonra geçici olarak İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) Cidde (Suudi Arabistan)'deki Genel Merkezine katılmış ve çeşitli görevlerden sonra Kabine Genel Direktörlüğü ve Genel Sekreter Danışmanlığı pozisyonuna yükselmiştir. Ülkesinde dönüşünde Dışişleri Bakanlığında Batı Asya Bölgesi Genel Müdürü görevini üstlenmiştir. Ayrıca Bangladeş Protokol Şefi olmadan ülke genelindeki çeşitli etkinliklerden (Bangabandhu Birth Centenary and Golden Jubilee of Bangladesh's Independence Celebration Cell and Corona Cell) sorumlu Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Dhaka Üniversitesi ve Fransa'daki L'Ecole Nationale d'Administration üniversitelerinde Uluslararası İlişkiler alanında yüksek lisans eğitimi tamamlamıştır. Norveç ve İsviçre'de Uluslararası Hukuk, Barış, Güvenlik ve Çatışma Çözümü konularında çeşitli kurslar tamamlamıştır. Evli ve iki kız çocuğu babasıdır.

27 Aralık 2024**Dış Politikada Kamu Diplomasisi**

Tarihin en eski devirlerinden beri toplumların algılarını şekillendirmek iç ve dış politikanın en temel unsurlarından biri olmuştur. Ulus devlet yapısının yaygınlaşması ve uluslararası ilişkilerde ulus devletlerin temel aktör olmasından sonra ise diplomasi kadar kamu diplomasisi de uluslararası ilişkilerde çok önemli bir rol oynamaya başlamıştır.

Bir devletin kabul eden devlet nezdinde diplomatik ilişkilerini Büyükelçiler ve Konsoloslar olmak üzere diplomatlar yürütmektedir. Devletlerarası ilişkilerde çok önemli bir fonksiyonu olan kamu diplomasi de bu diplomatlar yürütmektedir. Kamu diplomasisi faaliyetleri sadece o ülke halkının değil, aynı zamanda o devlet yöneticileri nezdinde de önemli bir etki oluşturmaktadır. Devletler arasındaki ilişkilerin seyri de diplomasi faaliyetleri kadar kamu diplomasisi de kilit bir rol oynamaktadır.

Kapadokya Üniversitesi ve Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) iş birliğinde yürütülecek Dış Politikada Kamu Diplomasisi projesi ile kamu diplomasisinin uygulanmasına yönelik esasların ortaya konması, hangi faaliyetlerin ön plana çıktığının belirlenmesi ve Türkiye'ye yönelik yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinin birinci ağızdan ortaya konması amaçlanmaktadır. Böylece Türk Dış politikasının şekillenmesine ve alınacak kararlara katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Proje hakkında detaylı bilgiye;
<https://commonhorizon.kapadokya.edu.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz.

Prof.Dr. Şafak OĞUZ

2019 yılında Doçentlik ve 2024 yılında Profesör unvanını alan Prof.Dr. Şafak OĞUZ, Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki (TSK) 23 yıllık hizmetinden sonra 2021 yılında emekli olmuştur. Görevi esnasında Birleşmiş Milletler (BM) ve Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) bünyesinde de çalışan OĞUZ, Kitle İmha Silahları, Terörizm, Uluslararası Güvenlik, Uluslararası Örgütler ve Barış ve Çatışma Çalışmaları konularında çalışmalar yapmaktadır. Prof.Dr. Şafak OĞUZ, halen Kapadokya Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekan Vekili olarak görev yapmaktadır. İyi derece İngilizce ve Almanca bilmektedir.

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 1993'de mezun oldu. Boğaziçi Üniversitesi'nde 1995'de Yüksek Lisans çalışmasını tamamlayan Erol, 2005 yılında Ankara Üniversitesi'nde yaptı. 2009'da "Uluslararası İlişkiler" alanında doçent ve 2014 yılında da Profesörlük unvanlarını aldı.

Uzmanlık alanları, "Jeopolitik", "Kriz Yönetimi", "Güvenlik", "Türk Dış Politikası" ve "Türk Dünyası" olan Prof. Erol'un, bu konularda çok sayıda bilimsel makalesi ve kitabı bulunmaktadır.

Avrasya Dosyası, Karadeniz Araştırmaları, Gazi Akademik Bakış, Bölgesel Araştırmalar Dergisi, Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları dergileri editörlükleri ile TRT, Kanal A ve BBN Türk'te radyo-televizyon programları yapan, Türkiye'nin önde gelen dergi ve gazetelerinde köşe yazarlığı yapan-görüşleri yayımlanan Prof. Erol, bu çalışmalarından dolayı 2007'de Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı (TÜRKSAY) "Türk Dünyası Hizmet Ödülü", 2015'de Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) "Basın-Fikir Ödülü" başta olmak üzere çok sayıda ödüle layık görülmüştür.

Ufuk, Ankara ve Gazi Üniversitelerinde dersler veren Prof. Erol, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak akademik çalışmalarını devam ettirmektedir. Türkiye'nin önde gelen düşünce merkezlerinde (ASAM, SDE, GSAM, USGAM) uzman ve kurucu başkan olarak görevler üstlenen Prof. Erol, 2016'dan bu yana Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Kurucu Başkanı olarak bu alandaki faaliyetlerini devam ettirmektedir.